

De Liturgie, een mysterie.

Bij het horen van het woord mysterie, worden ons hart en onze geest doortrokken van een heilige rilling. De liturgie is een fenomeen, naar het Griekse werkwoord met als zelfstandig naamwoord een verschijnsel of verschijning, dat niet te vatten en toch natuurlijk is. Zij is niet te vatten omdat zij een volmaakte *handeling* als bevestiging vereist, gebaseerd op het geloof alleen. Een handeling geordend volgens een ritueel. Deze handeling is niet speculatief, er valt niet over te argumenteren en is niet aanwijsbaar en toonbaar.

Hiervoor kan de mens op aarde zich enkel zuiveren om deze existentiële hoogte te bereiken. Een van de toppen van deze hoogte is de liturgische uitroep voor de eucharistische communie: “De heilige gaven voor de heiligen”. De reden hiervoor is dat de mens geschapen is “naar het beeld en voor de gelijkenis met God”. Het beeld zoveel mogelijk “gelijkend” maken, is bijgevolg voor de leden van de Kerk een kwestie van “zijn”. Het gaat hier niet over een formele, uitwendige of psychologische houding, maar over een reële houding, het gaat over “het leven in Christus”; een rechtstreeks contact tussen God en de mens.

Elke andere benadering lijkt als een psychologisch misbruik, intellectueel wat pretentius en objectief gezien misschien wel overbodig; want de liturgische realiteit hangt geenszins af van een theoretisch discours of visuele voorstelling. De liturgie is enkel te beleven door een geestelijke ervaring als kerk-in-gemeenschap. Al het andere is een deductie, een afgeleide, een opvoering.

De Heilige Maximos de Belijder in zijn *Mystagogie* (7de eeuw) zegt ons het volgende: “De mens is een mystieke kerk... Door het altaar van zijn geest, roept hij de grote onzichtbare en mysterieuze Stem van de Godheid te hulp, door middel van een andere ‘spraakzame’ stilte, die zich uitdrukt doorheen onnoemlijke klanken”.

De woorden van de liturgie omringen de onnoembare stilte van het mysterie. De liturgie is de inhuldiging van de mens in datgene wat hij wordt tijdens de liturgie: een inhuldiging in het eschaton – het einde -, de ontmoeting met de Bruidegom. Het is niets minder dat de heiliging van het geschapene en zo de verwerkelijking van de Verlossing.

De liturgie als voorafbeelding van het Koninkrijk is “een nieuwe hemel en een nieuwe aarde” volgens de woorden van Christus zelf: “Zie, Ik maak alles nieuw” (Openbaring 21). Eraan deelnemen en meevieren zijn handelen met het oog op deze realiteit. De Kerk als gemeenschap is een organisme en haar leven is gemeenschap; alles is samenwerking of synergie: een in- en uitwisseling van het eigene van de liturgen en van de liturgie zelf. Dit beoogt een rechtstreeks contact tussen het goddelijke en het menselijke, waar de aanwezigheid van de Zoon van God wordt geactualiseerd door de energie van de Geest. Het komt neer op het uitlokken van het uitstorten van de goddelijke genade over de mens op zijn weg naar verlossing en heiliging.

Dit is nu juist wat wij allen bewust of onbewust missen, nu elkeen van ons toegewezen is op zijn eigen ik en geconfronteerd wordt met zichzelf. Wat wij missen is het verlangen naar een Goddelijke Liturgie, maar dit kan enkel als een in-gemeenschap gevierde Liturgie. Dit moment laat op zich wachten en kan door geen andere vorm of medium ingenomen of vervangen worden.

De beelden van quarantaine, vasten, woestijn en sabbat zijn dan ook nu zeer sprekend. Voor de profeet Ezechiël is de sabbat “een teken tussen God en de mens, bewijs van heiliging van de zijnen”.

Vader Dominique, 27 maart 2020.

Wie meer wil lezen “Des mystères sacramentels” Constantin Andronikof, Cerf 1998.